

Jindřich Essl (nar. 1939)

Rodina pana Essla

Jindřich Essl se narodil 1. 12. 1939 ve Vojslavech u Hořic na Šumavě (Wolfschlag bei Hörtitz im Böhmerwald) do německé rodiny. Sice to je české pohraničí, ale většina obyvatel byli šumavští Němci.

Pan Essl byl nejmladší z osmi dětí. Tatínek se jmenoval Johann Essl, narodil se roku 1892, bojoval v první světové válce, válku přežil a po válce se r. 1923 oženil s Ludmilou (roz. Jakubetz) pocházející z nedalekých Novosedel (Neusiedel). Tatínek byl vyučený kovář, ale pracoval v kamenolomu. Maminka byla vyučená krejčová, ale pracovala jako porodní bába. V rodině žila i teta Anna (sestra maminky), která byla hluchoněmá a s mentálním postižením. Maminka slíbila svým rodičům, že se o ni bude starat. Rodina hospodařila na malém statku.

Válka a konec války

V roce 1942 musel tatínek narukovat do války, přestože už mu bylo 50 let a i nejstarší syn Johann, kterému bylo 18 let, musel do války. V roce 1942 se utopil v 17 letech druhý nejstarší syn Franz. Další syn Otto musel vstoupit do RAD (Reichsarbeitsdienst) a byl poslán na nucené práce do Německa. Po válce tatínek a syn Johann zůstali v ruském zajetí, později se dostali do Německa, syn Otto zůstal v Německu, zpět se už se vrátit nesměli. Rodina o sobě ani nevěděla, protože maminka musela z Hořic odejít a museli se hledat přes Červený kříž.

Odsun německého obyvatelstva

Když začal u nás po válce odsun německého obyvatelstva, měla jít maminka s dětmi na odsun. Maminka požádala o výjimku, myslela, že jako antifašisté (tatínek byl členem Sociálně demokratické strany) tady budou moct zůstat a tatínek s oběma syny se budou moct vrátit. Tato žádost jí byla zamítnuta, protože se aktivně neúčastnila odboje. To však nebylo ani možné, protože zůstala sama se čtyřmi dětmi a postiženou tetou. Na tetu se rozhodnutí o odsunu nevztahovalo a maminka stála před osudovým rozhodnutím, jestli má s dětmi odejít do Německa a tam hledat tatínka se syny, nebo zůstat s dětmi tady a postarat se o svou sestru Annu, protože to slíbila svým rodičům. Než se vše vyřešilo, prezident Gottwald transporty zastavil a maminka s dětmi zůstala v Československu.

Američané v Hořicích

Malý Jindřich má ještě vzpomínku z války, kdy k nim do Hořic přijeli američtí vojáci a ubytovali se u nich. Museli před nimi schovávat slepice, protože by je jinak zastřelili a snědli. Také jim některý z nich vypáčil truhlu a ukradl hodinky po otci, když byli v neděli na mši. Ale děti měli na Američany vzpomínky dobré - malý Jindřich a sourozenci od nich dostali žvýkačky a čokoládu, za války byla bída, nic z toho děti neznaly.

Škola v Hořicích, Hořické Pašije

Pan Essl začal chodit v roce 1946 do české školy v Hořicích. Ve škole se mu ze začátku nelíbilo, protože česky nerozuměl. Pan učitel, který uměl německy, se mu snažil pomoci, ale malý Jindřich nerozuměl ani spisovnou němčinu, protože doma mluvili jen v šumavském nářečí. Do školy v Hořicích chodil dva roky a pamatuje si třeba, jak sníl promáčkli střechu slavného Pašijového domu v roce 1947. Pašijové hry byly vyhlášeným výpravným představením. Ráno, když šel se sestrou do školy, slyšeli podivné praskání, když byli ve škole, uslyšeli velký rachot až v Hořicích. Střecha zadního traktu Pašijového domu se zřítila. Pašijový dům už pak nikdy nebyl obnoven.

Rozdělení rodiny a nucené práce po válce

Když už bylo jasné, že maminka s dětmi na odsun nepůjde, byla maminka s dětmi a tetou Annou poslána na 5 let na nucené práce do vnitrozemí. Museli se přestěhovat v dubnu 1948 do Chvalešovic na statek, kde pracovali jen za stravu a ubytování. Malý Jindřich proto změnil školu, začal chodit do školy na nedaleké Bílé Hůrce. V říjnu 1950 se opět stěhovali, tentokrát do Milenovic a Jindřich musel opět změnit školu, chodil do školy v Protivíně. Na školu pak už vzpomíná rád, brzy se naučil česky a rád se učil. Nakonec maminka s dětmi a tetou Annou v říjnu 1952 odešla do Českého Krumlova.

Rodina zůstala rozdělená. Tatínek se dvěma nejstaršími syny zůstal v Německu (každý někde jinde) a zbytek rodiny v Československu. Malý Jindřich tatínka a bratry téměř neznal. Na frontu odešli, když byly Jindřichovi tři roky. Tatínka viděl po válce, když na několik dní přišel do Krumlova, ale patrně ho někdo udal a byl deportován za hranice. V roce 1968 (až po více než 20 let) se dostal pan Essl s maminkou na krátkou návštěvu k bratrovi Johannovi do Mnichova. Tatínka neviděli, ten se přestěhoval k bratrovi Ottovi do Essenu. Tatínek zemřel v roce 1974 v Essenu, na pohřbu nebyli, protože by nedostali včas vízum. Maminka zemřela v roce 1977 v Českém Krumlově. Do Hořic se nikdy nevrátili, jejich dům byl zničen a dnes už tam nestojí ani kámen. Když přijel pro revoluci bratr Johann a chtěl se podívat "domů", rodina mu musela opatrně říct, že žádné "domů" už není.

Český Krumlov - nový domov

V Českém Krumlově pan Essl dokončil základní školu, vyučil se celulózářem v učilišti při papírnách ve Větrní a pak byl odveden na 2 roky na vojnu. Po válce začal pracovat v Jihočeských papírnách ve Větrní a během práce si dodělával při tak zvané "večerní škole" maturitu. Prošel si jednotlivými úseky výroby papíru, až se dopracoval na vedoucího technické kontroly. V papírnách ve Větrní pracoval až do důchodu. V Českém Krumlově učil v hudební škole hru na akordeon, tam se také oženil, s manželkou Janou postavili dům, mají syna a dceru a šest vnoučat.

"I když byla bída a život byl těžký, já jsem spokojenej a nic bych neměnil."

Dnes je panu Esslovi 85 let, je spokojený a ani přes své těžké dětství a nepříjemné vzpomínky není mrzutý. Naopak je veselý, často si zpívá a hraje na akordeon.